

Blog No: 53
27.08.2018

T24, 19 Ağustos 2018

Hakan AKSAY

Ermenistanda radikal değişiklikler oluyor.

Hem de epeyce hızlı bir tempoda.

Hatırlatayım, ülkeyi on yıl başkanlık rejimiyle yönettikten sonra uyanık bir hamle ile parlamenter sisteme geçip başbakanlık koltuğuna yerleşerek iktidarını sürdürmeye hazırlanan Serj Sarkisyan (veya Sargsyan), kitlesel protesto eylemleri sonucu geçtiğimiz Nisan ayında istifa etmek zorunda kalmıştı.

Eylemlerin önderi, Sarkisyanın Cumhuriyetçi Partisinin çoğunluğu elinde bulundurduğu parlamentodaki 105 sandalyeden sadece 9una sahip olan Yelk (Çıkış) adlı ittifakın lideri Nikol Paşinyandı.

43 yaşındaki eski gazeteci, 8 Nisanda milletvekillerinin kerhen verdikleri oylarla başbakanlığa geldikten sonra çok hızlı adımlar attı. Geçtiğimiz cuma günü (17 Ağustosta) ilk 100 günlük raporunu basın toplantısıyla değil, gücünü aldığı kitlelerin katıldığı bir mitingde verdi.

Eski devlet başkanı hapse atıldı

Paşinyan, en geç 2019 Mayısı'nda düzenlenmesi gereken yeni parlamento seçimlerine kadar çok ciddi adımlar atmayı vaat etti. Ve atmaya başladı da.

En büyük hedef, ekonomiyi canlandırmak ve toplumsal düzeni sağlamak adına yolsuzluklarla mücadele olarak açıklanmıştı.

Gerçekten de bu yolda birçok girişim gündeme geldi. Yolsuzluk yaptıkları gerekçesiyle bürokrasi, ordu, bakanlıklar, valilikler, belediye başkanlıkları ve iş dünyası da dâhil bir dizi önemli konumdaki insan göz altına alındı.

Yüz milyon doları aşkın paranın devlet bütçesine geri döndürüldüğü ilan edildi. Ama asıl rakamın milyarlar olabileceği de eklenerek.

Yargı sisteminin ve medyanın iktidar sözcülüğünden çıkarılarak bağımsız bir yapı kazanması yolunda önlemler alındığı açıklandı. Eski bir gazeteci olan Paşinyan hemen her kritik kararını medya önünde açıklamaya, Facebookta sık sık canlı yayınlar düzenlemeye özel önem veriyor.

Bu arada hukukun güçlendirilmesi amacına bağlı olarak çok dikkat çekici birkaç gelişme oldu.

10 yıl önce on kişinin ölümü, çok sayıda insanın yaralanması ve birçoğunun hapse girmesi (aralarında Paşinyan da vardı) ile sonuçlanan olaylar nedeniyle, anayasal düzeni devirmeye kalkışma iddiasıyla Ermenistanın ikinci Devlet Başkanı Robert Koçaryan hapse atıldı. (Daha sonra serbest bırakılan ve bugünlerde yeniden siyaset sahnesine çıkmaya hazırlanan Koçaryanın, şimdiye kadarki Ermeni liderler arasında Moskovaya en yakını olduğu kanısı yaygın.)

Aynı girişimde göz altına alınanlardan biri de, Ermenistanın eski Genelkurmay Başkanı Yuriy Haçaturov idi. Sonradan kefaletle serbest bırakılan ama hakkındaki soruşturma durdurulmayan Haçaturov bir yılı aşkın süredir Kolektif Güvenlik Örgütünün Genel Sekreteri. (Rusya, Belarus, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan ve Ermenistan temsilcilerinden oluşan, kimilerine göre NATOnun Avrasyadaki benzeri olan bu örgütün yöneticileri dönüşümlü olarak üye devletlerden seçiliyor.)

Bu gelişmeler Moskovanın tepkisiyle karşılaştı. Rusya Dışişleri bakanı Sergey Lavrov, Erivanı Geçmiş siyasi liderleri soruşturmak yerine ulusal birliği ve istikrarı koruması ve ortak örgütlerin normal işleyişine dikkat etmesi yolunda uyardı.

Peki, bunlar Ermenistanın dış politikasının değiştiği anlamına geliyor mu? Hayır. Eski çizgi büyük ölçüde korunuyor: Rusya ile bağlar öncelikli. Ayrıca İran, AB ve ABD ile iyi ilişkiler geliştirilmek istiyor.

Ama iç politik önceliklere yönelen Paşinyanın Moskova ile gerginlik yaşadığı da bir gerçek. Ermeni liderin Merak etmeyin, her şey yolunda. Moskova da dâhil herkes ülkemizdeki değişikliklere adapte olmalı açıklaması siyasi hafızalarda yer kaplamış durumda.

Hızlı koşan Paşinyan düşer mi?

Paşinyana ve yeni Erivan yönetimine ilişkin olarak en sık dile getirilen eleştiri ve yorumlar arasında siyasi açıdan deneyimsizlik öne çıkıyor. Hükümetteki bakanlar çok genç, bazıları 30 yaşının altında.

Ermenistandaki hızlı değişimleri herkes farklı yorumluyor.

İktidara ve taraftarlarına göre bu bir devrim.

Kimilerine göre ise darbe (özellikle yeni liderden pek hoşlanmayan bazı Moskova kaynakları bazen böyle yorumlar yapıyor). Burada Paşinyanın, mesela, komşu Gürcistanda yasaları fazla önemsemeden parlamento binasını ele geçirerek iktidarı zapt eden eski lider Mihail Saakaşviliden farklı olarak her adımını anayasa ve yasalar çerçevesinde yaptığı vurgusuna dikkat çekelim.

Batılı kaynakların çoğu renkli devrim, kadife devrim vs. derken gelecekle ilgili özel bir ümit içinde. Haklı çıkarlar mı? Kim bilir. Ama kolay değil.

Ermenistanın birçok açıdan bağımlı olduğu Rusyayı ve onun önderliğindeki ittifakları terk edip Batı blokuna katılması perspektifi şu anda ortada görünmüyor. Paşinyan da böyle bir istek belirtmedi, hatta iktidara geldikten sonra Moskovanın stratejik ittifak olduğunu hemen olmasa da, kısa süre içinde – aleni olarak dile getirdi.

Karşı devrim? O birçok siyaset uzmanına göre, yeterince güçlü bir iktidara sahip olmayan ve özellikle deneyimsizliği yüzünden ciddi hatalar yapması ihtimali olan Paşinyan iktidarına karşı şu anda bir bekleyiş içinde olan çevrelerin (devlet bürokrasisi, ordunun bir kısmı, avantajlarını kaybetmeye başlayan bazı büyük sermaye grupları vb.) hayali...

Ermeni yönetiminin temsilcileri, yaşanan gelişmelerin arkasında Batı veya başka bir güç olmadığını defalarca ifade ettiler. Ancak Ermenistan nereye gidiyor? sorusu yine de sık sık ortaya atılıyor.

Bu arada büyük hamleleri kısa süreye sığdırmaya ve 2017 yılındaki seçimlerde sadece yüzde 7,78 alan Çıkış İttifakının oylarını bir sonraki milletvekili seçimlerinde kat kat arttırmaya çalışan Paşinyanın bir başka zorluğu da Azerbaycanla yaşanan gerginlikler.

Erivan, son dönemde askerî açıdan gücünü epeyce pekiştiren Bakü ile her an bir savaş yaşanabileceğini düşünüyor, bu yolda açıklamalar yapıyor.

Elbette bu konuda anahtar büyük ölçüde Moskovanın elinde. Ama içerde zayıflayacak ve darbeler alacak bir Ermeni iktidarı, dışarda da zor duruma düşebilir.

Türkiye ile ilişkilere gelince. Burada 2009un futbol diplomasisi ortamından çok uzaklaşıldığı ve Ermenistanla masaya oturmaktan vazgeçerek Azerbaycanın taleplerini kendisi için ön koşul sayan Türkiyenin tutumunun sınırların açılması da dâhil olası gelişmeleri durdurduğunu hatırlatalım. Bugün için değişen bir şey var mı? Yok.

Ama bunca hızlı değişimler yaşayan bir ülkenin yönetimi ile ilişki kurulmasının yöntemleri bulunabilir. Sonuç olarak komşular hep yan yana yaşamak zorunda.

https://t24.com.tr/yazarlar/hakan-aksay/ermenistanin-hizli-degisimi-darbe-devrim-karsi-devrim,20278

Yazar hakkında :

Atıfta bulunmak için: AKSAY, Hakan. 2026. "ERMENİSTAN'IN HIZLI DEĞİŞİMİ: DARBE? DEVRİM? KARŞI DEVRİM? - T24 - 19.08.2018." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Blog No.2018 / 53. Ağustos 27. Erişim Kasım 22, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/Blog/ERMENISTAN-IN-HIZLI-DEGISIMI-DARBE-DEVRIM-KARSI-DEVRIM-T24-19-08-2018

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır